

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

ការផ្ដន្ទាទោសលើសកម្មជនចលនាមាតាធម្មជាតិ គឺជារឿងគួរឱ្យអោម៉ាស់

ថ្ងៃទី០៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០២៤

សេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលបានផ្ដន្ទាទោសទៅលើសកម្មជនបរិស្ថាននៃ ចលនាមាតាធម្មជាតិ ចំនួន ១០រូប ដោយដាក់ពន្ធនាគារពី ៦ ទៅ ៨ ឆ្នាំ ហើយចាប់ខ្លួនអ្នកទាំងនោះនៅថ្ងៃទី ០២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៤ នេះគឺជារឿងដែលគួរឱ្យអោម៉ាស់យ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ជាតិយើង ។ ការបំបិទសំឡេង របស់សកម្មជនបរិស្ថាន និងការចោទប្រកាន់ថា សកម្មភាពតស៊ូមតិដោយសន្តិវិធីរបស់ពួកគេ ជាការគំរាម កំហែងដល់សន្តិសុខជាតិ នេះគឺធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌រងភាពអោម៉ាស់ ។

អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចគួរតែស្តាប់ និងចូលរួមធ្វើការជាមួយយុវជន និងសកម្មជនបរិស្ថាន ហើយសូម មេត្តាបញ្ឈប់ការចំណាយធនធាន ដើម្បីធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ គំរាមកំហែង និងដាក់ទោសទៅលើយុវជនក្មេងៗដែល ក្លាហាន និងមានឆន្ទៈខ្ពស់ក្នុងការការពារធនធានធម្មជាតិដ៏មានតម្លៃបំផុតរបស់កម្ពុជា ។

សកម្មជន ៤រូប ដែលរួមមាន លោក ប៊ុន រដ្ឋា អាយុ ៣២ ឆ្នាំ លោក លី ចាន់ដារ៉ុត អាយុ ២៤ ឆ្នាំ កញ្ញា ឡុង គន្ធា អាយុ ២៦ ឆ្នាំ និងកញ្ញា កួន កែវស៊ី អាយុ ២៣ ឆ្នាំ អ្នកទាំង ៤ បានជួបជុំជាមួយអ្នកគាំទ្រ និងគ្រួសារ របស់ពួកគេនៅខាងក្រៅតុលាការដើម្បីស្តាប់ការប្រកាសសាលក្រម ។ កងកម្លាំងនគរបាលយ៉ាងតិចណាស់ ៥០ នាក់ បានស្ទុះចូលទៅចាប់ខ្លួន ដោយមានការអូសយ៉ាងកំរោល និងរុញច្រានពួកគេឱ្យចូលទៅក្នុងរថយន្តដែល បានត្រៀមទុក ។ យ៉ាងតិចណាស់ មានសកម្មជនពីរនាក់ក្នុងចំណោមអ្នកទាំង ៥ ត្រូវបានចាប់ក្រៀមឱ្យចូល ក្នុងរថយន្ត ។ នៅពេលនោះអ្នកទាំង ៥ មិនបានរើប៉ះពីការចាប់ខ្លួននោះទេ ហើយអ្នកទាំងនោះក៏មិនដែលបង្ក ការគំរាមកំហែងដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬកងកម្លាំងសន្តិសុខនោះដែរ ។ ការចាប់ខ្លួនសកម្មជនយ៉ាង យោធរយោ ដំបូងនិងកំរោល គឺមិនអាចទទួលយកបានទេ ។

មិនមាននរណាម្នាក់ បានដឹងថា នៅពេលណាឱ្យពិតប្រាកដ លោក យឹម លាងហ៊ី អាយុ ៣៥ ដែល ជាសកម្មជនមាតាធម្មជាតិ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងបញ្ជូនទៅពន្ធនាគារនោះទេ ។ លោកមិនមានវត្តមាននៅមុខ តុលាការនោះទេ នៅពេលព្រឹកនោះខណៈដែលតុលាការប្រកាសសាលក្រមផ្ដន្ទាទោសលើរូបលោក ។ ជុំវិញការ ប៉ះទង្គិចគ្នានេះ នគរបាលក៏បានចាប់ និងឃាត់ខ្លួន អ្នកស្រី អេង សុខា ជាសកម្មជនម្នាក់ដែលមិនពាក់ព័ន្ធនឹង ករណីខាងលើនេះ ប៉ុន្តែក្រោយមកអ្នកស្រីត្រូវបានអាជ្ញាធរដោះលែងវិញ ។

ការសម្រេចចិត្តមិនត្រឹមត្រូវរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការបំបែកសកម្មជនទាំង ៥នាក់ ទៅកាន់ ពន្ធនាគារផ្សេងៗគ្នានៅទូទាំងប្រទេស ហើយឆ្ងាយពីផ្ទះរបស់ពួកគេ នឹងបន្ថែមនូវការឈឺចាប់ ដែលសកម្មជន និងក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេកំពុងទទួលរង ។ យោងតាមព័ត៌មានផ្លូវការ លោក យឹម លាងហ៊ី ត្រូវបានបញ្ជូនទៅ ឃុំខ្លួននៅពន្ធនាគារខេត្តកំពង់ស្ពឺ លោក ប៊ុន រដ្ឋា ត្រូវបានបញ្ជូនទៅឃុំខ្លួននៅមណ្ឌលអប់រំកែវប្រទី ៣ (ម៣) នៅក្នុងខេត្តត្បូងឃ្មុំ ។ លោក លី ចាន់ដារ៉ុត ត្រូវបានបញ្ជូនទៅឃុំខ្លួននៅពន្ធនាគារខេត្តកណ្តាល រីឯកញ្ញា កួន

កែវស្នី ត្រូវបានបញ្ជូនទៅឃុំខ្លួននៅពន្ធនាគារខេត្តពោធិ៍សាត់ ហើយកញ្ញា ឡុង គន្ធា ត្រូវបានបញ្ជូនទៅឃុំនៅ ពន្ធនាគារខេត្តព្រះវិហារ ។ ទង្វើដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនេះ គឺច្បាប់ណាស់ ក្នុងគោលបំណងបំបាក់ស្មារតី សកម្មជនយុវជន ក៏ដូចជាជាក់បន្ទុកយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ដែលនឹងត្រូវធ្វើដំណើររាប់រយ គឺឡើយម៉ែត្រទៅសួរសុខទុក្ខមនុស្សជាទីស្រឡាញ់ ឬផ្តល់សម្ភារៈសំខាន់ៗសម្រាប់ប្រើប្រាស់ នៅក្នុងពន្ធនាគារ កំពុងមានការខ្វះខាតធនធាន ។ សេចក្តីសម្រេចឃុំខ្លួនលោក ប៉ុន រដ្ឋា នៅក្នុងមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទី ៣ គឺជាការ រំលោភទៅលើប្រកាសរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃស្តីពីការកំណត់គោលដៅឃុំឃាំងជនជាប់ឃុំ សម្រាប់មណ្ឌលអប់រំ កែប្រែ និងពន្ធនាគាររាជធានី ខេត្ត ឆ្នាំ ២០២២ ។ លើសពីនេះ ការឃុំខ្លួនសកម្មជនទាំង ៥ នៅតាមពន្ធនាគារ ខេត្តផ្សេងៗគ្នា គឺជាការរំលោភទៅលើបទដ្ឋានអន្តរជាតិស្តីពីការប្រព្រឹត្តិបែបមនុស្សធម៌ទៅលើអ្នកជាប់ឃុំ ។

សម្រាប់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍មួយចំនួន ដែលអះអាងថាខ្លួនតែងតែយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះបរិស្ថានរបស់ ប្រទេសកម្ពុជា៖ ឥឡូវនេះដល់ពេលដែលអ្នកទាំងនោះត្រូវបញ្ចេញសំឡេងរបស់ខ្លួន ដោយអំពាវនាវឱ្យមានការ ដោះលែងសកម្មជនទាំងនេះជាបន្ទាន់ ។ ការខកខានក្នុងការចូលរួមស្វែងរកដំណោះស្រាយទៅលើបញ្ហានៃការ ផ្តន្ទាទោសមិនត្រឹមត្រូវនេះ គឺស្មើនឹងការចូលរួមរំលោភបំពានសិទ្ធិសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ពលរដ្ឋកម្ពុជាយ៉ាង ធ្ងន់ធ្ងរ ។ គ្មានសកម្មភាពបរិស្ថានណាផ្សេង ដែលដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងនោះ អាចធ្វើ ដើម្បីលុបលាង កំហុសធ្ងន់ធ្ងរ ផ្នែកសីលធម៌របស់អ្នកនោះទេ ប្រសិនបើអ្នកនៅតែបន្តរក្សាភាពស្ងៀមស្ងាត់ទៅលើទង្វើនៃការផ្តន្ទាទោសមិន ត្រឹមត្រូវ ទៅលើសកម្មជនបរិស្ថាននៃចលនាមាតាធម្មជាតិ ។

សកម្មជនបរិស្ថាននៃចលនាមាតាធម្មជាតិដែលបានផ្តន្ទាទោស រួមមានសកម្មជនទាំង ៥នាក់ ដែល បានរាយនាមខាងលើ កញ្ញា ស៊ុន រដ្ឋា លោក អាឡិចសាន់ដ្រូ ហ្គីតស្យាលេស ដេវីដសុន លោក ប៊ិញ ពិសិដ្ឋ កញ្ញា រ៉ូ រក្សា និងលោក ពក ខើយ ។ សកម្មជនទាំង ១០រូប ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទ រួមគំនិតក្បត់ប្រឆាំងនឹងរាជរដ្ឋា ភិបាល យោងតាមមាត្រា ៤៥៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលករណីនេះកើតចេញពីសកម្មភាពតស៊ូមតិផ្នែកបរិស្ថាន រយៈពេលមួយទសវត្សរ៍ ដោយចលនាមាតាធម្មជាតិ ឆ្នាំ២០១២ ដល់ឆ្នាំ ២០២១ ។ សកម្មជនម្នាក់ៗត្រូវបាន តុលាការផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ៦ឆ្នាំ ទៅលើបទចោទ រួមគំនិតក្បត់ ខណៈដែល កញ្ញា ស៊ុន រដ្ឋា លោក លាង ហ៊ី និងលោក អាឡិចសាន់ដ្រូ ហ្គីតស្យាលេស ដេវីដសុន ត្រូវបានតុលាការផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ៨ឆ្នាំ និង ពិន័យប្រាក់ចំនួន ១០លាន រៀល (ប្រមាណ ២.៥០០ ដុល្លារអាមេរិច) បន្ទាប់ពីពួកគេត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទ ប្រមាថចំពោះអង្គព្រះមហាក្សត្រ យោងតាមមាត្រា ៤៣៧ (ស្ទួន) ។

បន្ថែមពីនេះតុលាការក៏បានសម្រេចហាមប្រាម លោក ហ្គីតស្យាលេស ដេវីដសុន ចូលមកកាន់ប្រទេស កម្ពុជា ជាអចិន្ត្រៃយ៍ បន្ទាប់ពីលោកបានអនុវត្តទោសរួច ។ បុរសសញ្ជាតិអេស្ប៉ាញរូបនេះត្រូវបានបណ្តេញចេញ ពីប្រទេសក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ ហើយត្រូវបានផ្តន្ទាទោសកំបាំងមុខដោយគ្មានជម្រើសក្នុងការការពារខ្លួននៅក្នុង តុលាការ ។

ការដាក់គោលដៅលើចលនាមាតាធម្មជាតិ បានអូសបន្លាយជិតមួយទសវត្សរ៍មកហើយ ប៉ុន្តែក្រុម សកម្មជនបរិស្ថានយុវជនទាំងនេះនៅតែមិនព្រមឈប់ និងនៅស្ងៀមនោះទេ ។ លោក ប៉ុន រដ្ឋា កញ្ញា គន្ធា និងកញ្ញា កែវស្នី ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទ ញុះញង់ កាលពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១ កន្លងទៅ ទាក់ទងនឹងយុទ្ធនា

ការដើរតែម្នាក់ឯង ដើម្បីតស៊ូមតិជំទាស់នឹងការលុបបិទតាមោកក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ។ ការផ្ដន្ទាទោសទៅលើពួកគេត្រូវបានតម្កល់ដោយសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញ ហើយទោសរបស់ពួកគេដែលនៅសល់ត្រូវបានលុប ដោយតុលាការកំពូល ។ ទោះបីជាពួកគេត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យចេញពីពន្ធនាគារក៏ដោយ អ្នកទាំងនោះត្រូវបានតុលាការដាក់ឱ្យនៅក្រៅឃុំជាមួយលក្ខខណ្ឌយ៉ាងតឹងរឹងមួយចំនួន ។

ការប្រើប្រាស់ការចោទប្រកាន់ដែលមិនត្រឹមត្រូវទាំងនេះ ទៅលើសកម្មភាពចលនាមាតាធម្មជាតិ ថាជាការប្រឆាំងទៅលើអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឆ្លុះបញ្ចាំងពីការមិនយល់របស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ថាការឃុំខ្លួនអ្នកតស៊ូមតិផ្នែកបរិស្ថាន និងយុវជន គឺជាការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ប្រយោជន៍របស់ជាតិប៉ុណ្ណោះ ។ យើងគួរតែឱ្យតម្លៃដល់សកម្មជនទាំងនោះ មិនមែនចាប់អ្នកទាំងនោះដាក់គុកនោះទេ ។

សកម្មជនចលនាមាតាធម្មជាតិ បានធ្វើកិច្ចការជាច្រើន ដើម្បីការពារបរិស្ថាន ដែលរួមមាន ការលុបចោលការធ្វើឯកជនការូបនីយកម្មដីធ្លីនៅក្នុងឧទ្យានជាតិគិរីរម្យ ការការពារព្រៃឈើនៅភ្នំបូកគោកក្នុងខេត្តកំពត ដែលត្រូវបានគេកាប់ឆ្ការសម្រាប់គម្រោងទីក្រុងរណប និងការស្នើឱ្យអាជ្ញាធរខេត្តបាត់ដំបង ទប់ស្កាត់ការបំពុលទឹកស្ទឹងសង្កែដោយកាកសំណល់ប្លាស្ទិក ។ ការចោទប្រកាន់ថាសកម្មភាពដោយអហិង្សាទាំងនេះ គឺជាអំពើ រួមគំនិតក្បត់ និងការប្រមាថព្រះមហាក្សត្រ គឺជាសកម្មភាពធ្វើទុក្ខបុកម្នេញមួយក្នុងចំណោមសកម្មភាពធ្វើទុក្ខបុកម្នេញផ្សេងទៀត ទៅលើក្រុមសង្គមស៊ីវិល និងសកម្មជនជួរមុខ និងដកហូតសិទ្ធិសេរីភាពនិងឱកាសរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងកិច្ចការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថាន ដោយសេរី និងសុវត្ថិភាព មិនក៏យខ្លាចការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញពីអាជ្ញាធរ ។

យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា ស្នើឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច សូមមេត្តាទម្លាក់ចោលការផ្ដន្ទាទោសលើសកម្មជនចលនាមាតាធម្មជាតិ ធានាថាអ្នកទាំងនោះត្រូវបានដោះលែងដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ និងបញ្ឈប់ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញទៅលើសកម្មជនបរិស្ថាន និងសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ។

សេចក្ដីថ្លែងការណ៍នេះគាំទ្រដោយ៖

១. សហគមន៍ព្រៃឈើ ១៨៥កាដីតាចំបក់ធំ (កំពង់ឆ្នាំង)
២. សហគមន៍ដីធ្លី ១៩៧ (កោះកុង)
៣. សហគមន៍អមលាំង (កំពង់ស្ពឺ)
៤. សហគមន៍បឹងប្រាំ (បាត់ដំបង)
៥. សហគមន៍បឹងពីរ (បាត់ដំបង)
៦. សហគមន៍បុស្សស្នោរ (ត្បូងឃ្មុំ)
៧. សម្ព័ន្ធសហជីពកម្ពុជា (CATU)
៨. មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (CCHR)
៩. សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស លីកាដូ (LICADHO)

- ១០. បណ្តាញយុវជនកម្ពុជា (CYN)
- ១១. អង្គការសម្ព័ន្ធភាពការពារសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (CHRAC)
- ១២. សហព័ន្ធសហជីពកម្មករនិយោជិតវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជា (CTWUF)
- ១៣. មជ្ឈមណ្ឌលសម្ព័ន្ធភាពការងារ និងសិទ្ធិមនុស្ស (CENTRAL)
- ១៤. សហគមន៍ជីវ្ណីខ្មែរក្រោម (កោះកុង)
- ១៥. សហគមន៍ព្រៃឈើពេជ្រចង្វាល្អឆើត (កំពង់ឆ្នាំង)
- ១៦. សហគមន៍ទ្រទ្រង់ធម្មជាតិ (ពោធិ៍សាត់)
- ១៧. សហគមន៍ដក់ពរ (កំពង់ស្ពឺ)
- ១៨. អង្គការសមធម៌កម្ពុជា (EC)
- ១៩. សហព័ន្ធសហជីពសេរីកម្មករនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (FTUWKC)
- ២០. អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីកម្ពុជា (GADC)
- ២១. សមាគមប្រជាធិបតេយ្យឯករាជ្យនៃសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ (IDEA)
- ២២. សមាគមសម្ព័ន្ធនិស្សិតបញ្ញវន្តខ្មែរ (KSILA)
- ២៣. សហគមន៍ក្បាលខ្លា (កំពង់ធំ)
- ២៤. អង្គការក្លាហាន
- ២៥. សហគមន៍ឃ្លាំងទឹក៧៨ (សៀមរាប)
- ២៦. សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចកួយឃុំងន (កំពង់ធំ)
- ២៧. សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចកួយឃុំប្រមេរុ ខេត្តព្រះវិហារ
- ២៨. សហគមន៍ជីវ្ណី (ប៉ៃលិន)
- ២៩. សហជីពទ្រទ្រង់សិទ្ធិការងារបុគ្គលិកកម្មករខ្មែរនៃក្រុមហ៊ុនណាហ្គារីលដឺ (LRSU)
- ៣០. សហគមន៍ឡូពាង (កំពង់ឆ្នាំង)
- ៣១. សហគមន៍មានជ័យ (ស្វាយរៀង)
- ៣២. ចលនាមាតាធម្មជាតិ (MNM)
- ៣៣. សហគមន៍អូរបាត់មាន់ (ឧត្តរមានជ័យ)
- ៣៤. អង្គការភាពជាដៃគូដើម្បីបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍ (PED Cambodia)
- ៣៥. សហគមន៍ភ្នំក្រោម (សៀមរាប)
- ៣៦. សហគមន៍ជីវ្ណីភូមិសិលាខ្មែរ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ៣៧. សហគមន៍ពង្រកជ័យល័ក្ខ (កំពត)
- ៣៨. បណ្តាញសហគមន៍ព្រៃឡង់
- ៣៩. សហគមន៍ព្រៃឈើរតនៈរុក្ខា (ឧត្តរមានជ័យ)
- ៤០. សហគមន៍ស្ទឹងសាមគ្គី (កំពង់ស្ពឺ)
- ៤១. សហគមន៍សាមគ្គីចេកមាស (ស្វាយរៀង)
- ៤២. សហគមន៍សាមគ្គីសង្កែពីរមានវិទ្ធិ (ព្រះវិហារ)

- ៤៣. អង្គការសមាគមជាងត្នោត (ស.ធ.ត)
- ៤៤. សហគមន៍ព្រៃឈើទេសចរណ៍ទឹកធ្លាក់ស្រែអំពិល (ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង)
- ៤៥. សហគមន៍ដីធ្លីស្រែប្រាំង (ត្បូងឃ្មុំ)
- ៤៦. សហគមន៍ធនធានព្រៃឈើស្ទឹងខ្យល់ (កំពង់ឆ្នាំង)
- ៤៧. សហគមន៍ដីធ្លីតានី (សៀមរាប)
- ៤៨. សហគមន៍ដីធ្លី ឃុំត្នោតជុំ (ពោធិ៍សាត់)
- ៤៩. សហគមន៍ទន្លេ (ត្បូងឃ្មុំ)
- ៥០. គណៈកម្មាធិការនៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីអនុសញ្ញាលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការ
រើសអើងលើស្ត្រីភេទ (NGO-CEDAW)
- ៥១. សហគមន៍ព្រៃឈើត្រពាំងចាន់ (កំពង់ឆ្នាំង)
- ៥២. សហគមន៍ត្រពាំងដោ (កំពង់ស្ពឺ)
- ៥៣. កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ធនធានយុវជន (YRDP)